

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Předmět: **Základy společenských věd (ZSV)**

Náplň: **Filozofie, etika**

Třída: **4. ročník a oktáva**

Počet hodin: 2 hodiny týdně

Pomůcky: PC, dataprojektor, odborné publikace, dokumentární filmy, ukázky z hraných filmů

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
Podstata filozofie; základní filozofické otázky vztah filozofie k mýtu náboženství, vědě a umění	<ul style="list-style-type: none"> • Objasní podstatu filozofického tazání, porovná východiska filozofie, mýtu, náboženství, vědy a umění k uchopení skutečnosti a člověka • Rozliší předmět jednotlivých filozofických disciplín • Charakterizuje na příkladech z dějin evropského myšlení vzájemné působení filozofie a speciálních věd 	filozofie mýtus ontologie bytí jsoucno gnozeologie antropologie teologie	Prezentace Skupinové učení Kritické myšlení Dramatizace Problémové učení Samostatná práce Dobrovolný projekt: Filosofie napříč věky
Filozofie v dějinách; klíčové etapy a směry filozofického myšlení od počátků filozofie po středověk	<ul style="list-style-type: none"> • Rozliší hlavní filozofické směry, uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filozofických otázek v jednotlivých etapách vývoje filozofického myšlení • Charakterizuje základní tematiku předsokratovské filozofie 	hinduizmus buddhizmus konfucianizmus taoizmus apeiron epikureizmus stoicizmus skepticizmus kynizmus	

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
	<ul style="list-style-type: none"> • Zhodnotí význam „sokratovského obratu“ v dosavadním kladení filozofických otázek • Zhodnotí zásadní význam antického rozlišení „mínění“ a „věděni“ • Identifikuje vliv Platónova učení o idejích a Aristotelovy systematické filozofie na další vývoj evropského myšlení Porozumí hledání smyslu života v dynamicky se měnící době (epikureizmu, stoicizmu, skepticizmu, kynizmu) • Porovná antický a středověký obraz světa • Charakterizuje na příkladu názorů vybraných osobností středověkého myšlení hledání vzájemného vztahu víry a rozumu • Charakterizuje základní filozofickou tematiku období patristiky a zasadí ji do širšího kulturního a historického kontextu doby • Charakterizuje základní filozofickou tematiku období scholastiky a zasadí ji do 	<p>Sókrates Platón Aristotelés patristika apologeti scholastika Sv. Augustin T. Akvinský</p>	

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
	širšího kulturního a historického kontextu doby		
Filozofie v dějinách; klíčové etapy a směry filozofického myšlení od počátku novověku po současnost	<ul style="list-style-type: none"> • Porovná středověký a novověký obraz světa • Identifikuje duchovní, ekonomické a politické předpoklady renezančního „návratu k antice“ • Objasní na příkladu vybraných filozofů a jimi řešených problémů obsah pojmů: senzualismus, empirismus Vysvětlí na příkladu vybraných filozofů a jimi řešených problémů obsah pojmů racionalismus, agnosticizmus, skepticizmus, dogmatizmus, subjektivismus • Zhodnotí význam rozvoje experimentální vědy pro podobu novověkého filozofického tázání • Rozliší východiska i způsoby kladení filozofických otázek, jimiž se vyznačoval racionalismus a empirismus • Zhodnotí historický význam idejí racionální výchovy, 	humanizmus renezanční reformace osvícenství senzualismus empirismus racionalismus agnosticizmus skepticizmus dogmatizmus subjektivismus NKF pozitivismus kritický racionalismus iracionalismus strukturalismus fenomenologie existencialismus pragmatismus filozofická hermeneutika postmoderna	

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
	<p>lidských a občanských svobod a právního státu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Porozumí německému idealismu jako vrcholné formulaci myšlenky autonomie subjektu • Identifikuje příčiny rozpadu pohegelovské evropské filozofie na linii scientistní a antropologickou • Uvede charakteristické znaky pozitivizmu, kritického racionalizmu, strukturalizmu, fenomenologie, filozofie existence, fundamentální ontologie a filozofické hermeneutiky • Charakterizuje na příkladu vybraných osobností základní způsoby uchopení problematiky člověka ve filozofii 19. a 20. století 		
Monoteistická náboženství	<ul style="list-style-type: none"> • Rozlišuje významné náboženské systémy, identifikuje projevy náboženské a jiné nesnášenlivosti • Porozumí roli náboženství v každodenním životě člověka 	<p>judaismus křesťanství islám Tanak Bible Korán Abrahám</p>	

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
	<ul style="list-style-type: none"> • Identifikuje symboly, znaky jednotlivých monoteistických náboženství • Uvede představitele jednotlivých náboženských systémů, jejich přínos ke vzniku víry 	<p>Mojžíš Ježíš Mohammed</p>	
Etika	<ul style="list-style-type: none"> • Objasní dějinnou proměnlivost základních etických pojmů a norem • Rozliší základní koncepce pravdy: korespondenční, koherenční a konsenzuální Posuzuje lidské jednání z hlediska etických norem a svědomí jednotlivce • Rozliší obsah pojmů morálka, mravnost, etika, etiketa • Identifikuje specifická východiska hlavních etických konceptů evropského myšlení: etiky ctnosti, hédonistické a utilitaristické etiky • Vymezí vzájemný vztah hodnot a norem, na konkrétních příkladech objasní význam hodnotové orientace pro lidský život 	<p>morálka mravnost moralita etika etiketa hedonistická etika utilitaristická etika pragmatická etika svoboda odpovědnost svědomí vina odpuštění pravda dobro zlo</p>	<p>OSV- Morálka všedního dne Příběh – řešení základních morálních dilemat na základě rozboru textu P. Coelho</p>

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
	<ul style="list-style-type: none">• Charakterizuje úlohu svědomí v lidském rozhodování a jednání Ilustruje na konkrétních příkladech odpuštění a účinné lítosti pro morálně hodnotný život člověka• Ukáže na konkrétních příkladech narůstající význam aplikované etiky v životě společnosti (etika a právo, etika a podnikání, etika a reklama, etika a média, etika a politika, etika a sport apod.)• Charakterizuje filozofická východiska problému svobody (svoboda jako volba, vztah svobody a odpovědnosti)		